

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

LXXXVIII. Certum est, quòd is committit in legem, qui legis verba
complectens contra legis mittitur voluntatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

morum; ut promotione ad istos non tam honorentur infames, quam dignitates & honores infamentur.

Præsertim verò infames quicumque admittendi non sunt ad dignitates, beneficia & officia Ecclesiastica: imò ab his jam obtentis removendi sunt; quòd ea non nisi à probatis & integræ existimationis personis conveniat administrari, per tradita supra Tit. 37. à n. 58.

2. Objici Regulæ solet; quòd infamis ad munus procuratoris & ad arbitrium admittatur, §. fin. Instit. de Except. & l. Pedius 7. pr. ff. de Recept. arbit. & reus criminis accusatus annò à delatione lapsò honorem petere non prohibetur, l. Reus 7. pr. V. Sed post, ff. de Muneribus & honor.

3. Sed exempla hæc parùm movent. Primum; quia de Jure procuratoris munus vile meretque privatum est, l. Si quis 34. C. de Decurion. ut mirum non sit; quòd ab eo personæ viles non arceantur: nisi procurator sit Principis aut in ejus Curia verletur. De Jure, inquam; quia ex consuetudine, hæc in re Juri prævalente, procuratorum munus ferè non minus honorificum, quam advocatorum reputatur, & personas quavis infamiâ notatas non admittit, Sylvester V. Procuratio & Gaill. Erastio. Lib. 1. observat. 43.

Alterum; quia arbiter non Juris, sed Voluntarius seu Compromissarius neque dignitatem, neque munus publicum, neque jurisdictionem habet; cum hanc & illa tribuere partes, à quibus assumitur, non possint, l. Privatorum 3. C. de Jurisdic. omn. jud. ut Lib. 1. tit. 43. n. 4. est dictum.

Postremum; quia ex eo, quòd accusatus objecti criminis intra annum à delatione non convincatur, oritur quædam ejus innocentia & calumniæ delationis præsumptio; ut, si munus honorificum petat, tanquam indignus non removeatur.

REGULA LXXXVIII.

Certum est, quòd is committit in legem, qui legis verba complectens contra legis nititur voluntatem.

SUMMARIUM.

1. Occasio Regulæ,
2. Ejus sensus Ratioque,
3. Et utilitas exemplis declarata.
4. Speciosa ratione impugnatur:
5. Firmatur tamen potius, quam convellatur.

Inopia verborum & inopinatum eventuum copia, varietasque facit; ut verbis propriis non omnes casus lege exprimantur. Plerumque tamen legis mens & legislatoris intentio ex illius lata occasione & ratione finèque perspecta, & aliquando aliena est à sensu, in quem verba, ut sonant, accepta trahi possunt. Quò animadversò

Præsentis ac perutilis Regulæ sensus est, *Contra legem delinquit, quis qui ejus solummodo verba, non sententiam, seu verba in sensu, à legis mente & legislatoris intentione alieno, accepta observat.* Ratio est; quia leges non in verbis, sed sensu; non in superficie & cortice, sed medulla consistunt, vox est Veterum & admonitio digna, quam cordibus suis inscriptam circumferant subditi pariter & magistratus: cuique tanquam Regulæ illi actiones suas, hi iusta, judicia & sententias nitantur conformare; nam ut Celsus JCT.⁹ ait, *Scire leges non hoc est, verba earum tenere, sed vim ac potestatem, l. 17. ff. de LL.*

Quare omnino exploratum est, in legem delinquere electum, ante confirmationem acceptam administrare prohibitum, si oconomum se constitui procurer, c. Avaritia 5. de Elect. in 6. præscribi scienter sinens res Ecclesiæ, prohibitas alienari,

alienari, *arg. l. Alienatio 28. ff. de V. S.* clericum pro beneficio Ecclesiastico pecuniam, non ut pretium, sed ut munus gratuitum patrono vel collatori exhibentem ante præsentationem vel collationem, eamve promittentem, secundum *Propositionem 45.* ex damnatis ab Innocentio XI. 2. *Marij 1679.* sponsum, qui rem dat Titio, ut eam sponsa sua post nuptias jam celebratas tradat, *l. Si sponsus 5. pr. ff. de Donat. inter vir. & ux.* quia hi similesque alii legis verba sive istorum corticem, non mentem, amplectendo contra legis nituntur voluntatem, impinguntque in Regulam præsentem & sententiam Tullii, calumniatoribus adnumerantis eos, qui scriptum sequuntur, neglectâ ratione; ut proinde jure optimo Imp. Theodos. & Valent. Cæsar, *Legi insertas penas non evitaturum,* pronuntiârit eum, *qui se contra legem, sententiam seu à verborum prærogativa fraudulenter excusat, l. Non dubium 5. C. de LL.*

Neque, legum verbis duntaxat inhærendum, persuadet; quod ea ex natura & institutione sua loquentis mentem manifestent; ut, quam ea significant, legis mens & voluntas conditoris fuisse intelligatur; cum intentionis & voluntatis nostræ testimonium majus non sit, quàm qualitas & propria notatio verborum, *l. Labeo 7. §. 2. ff. de Suppell. leg.* adeò; ut Eloquentiæ Romanæ Princeps Cicero argumentum non admitat de voluntate ejus, qui verba, voluntatis, si quod aliud est, certum indicium temere reliquit. Cui argumento non leve robur accedit; quod, si sub prætextu alterius voluntatis in disponente à verborum contextu & significatione propria recedendi libera potestas foret, innumera eaque haud fanè levia incommoda sequerentur;

cum hæreses non aliunde natae sint, quàm ex varia liberâque Divinorum eloquiorum interpretatione.

Non speciosa magis quàm solida ratio hæc primò occurfu apparet: Regulam tamen inconcussam, imò intactam relinquit; quantumvis enim verborum qualitas & propria significatio habenda præ oculis, eique inhærendum sit, cum ea clara apertaque sunt, & de sensu, quem primò intuitu offerunt, dubitandi ratio non est §. 3. *cic.* rationi tamen, & occasionis atque per legem intenti finis ponderationi locus est non solum, cum verborum significatio varia & quâ intentione ea prolata sint, non apparet: sed etiam, cum verba, ut ja cent, iniquum, absurdumve, à recta ratione alienū & per legem intento fini non convenientem aut legibus aliis reprobatis sensum admittunt; his profectò casibus propositæ Regulæ locus, & in legem committere censendus est, qui verba legis amplectitur & contra legis nititur voluntatē.

Atque hæc omnia & singula, quæ pro Academicorum Auditorum in Jure Ecclesiastico institutione, ad majorem Dei gloriam, Deiparæque sine Originalis peccati labe conceptæ, Sancti Parentis mei Ignatii & Sanctorum Thaumaturgorum Antonii Patauni & Francisci Xaverii, Indiarum Apostoli honorem scripta, publicisque Prælectionibus aut Exercitationibus dicta dictaque sunt, Sanctæ Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ Romanæ, quæ omnium Fidelium Mater, Fideique & Veritatis Magistra Morumque infallibilis Regula est, judicio & correctioni humillimâ veneratione submitto: & si quæ ab ejus mente aliena per ignorantiam aut imprudentiam exciderunt, pro non scriptis, dictis dictisque cupio haberi.

Libri V. Institutionum Canoniarum
FINIS.